

Hanzade Servi

Kumdan Salıncak

 tudem

kumban salıncak

Hanzade Servi

KUMDAN SALINCAK

© 2013, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

YAZAR: Hanzade Servi
RESİMLEYEN: Esra Köymen
EDİTÖR: Burhanettin Düzçay
KAPAK TASARIMI: Burak Tuna

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. km Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Nisan 2013
Yedinci Baskı: Ekim 2019 (2000 adet)
(İlk altı baskı toplam 13.000 adet)

ISBN: 978-9944-69-689-0
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

kumban salıncak

Hanzade Servi

 tudem

Hanzade Servi

1978’de doğdu. Anadolu Üniversitesi, İletişim Bilimleri Fakültesi, Basın ve Yayın bölümünü bitirdi. Çeşitli gazete ve dergilerde çalıştı; televizyon ve reklam projelerinde senaristlik ve metin yazarlığı yaptı. 2008 Tudem Edebiyat Ödülleri Gülmece Öykü Yarışmasında *Ortanca*

Balık adlı dosyasıyla Yayınevi Özel Ödülü’nü aldı. 2014 yılında *Karakura’nın Düşleri* isimli kitabıyla korku öyküleri yarışmasında birinci olan Hanzade Servi’nin *Kora ile Kelebek* kitabı da, Gülten Dayıoğlu Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Vakfı İlkgençlik roman ödülünü kazandı.

Hanzade Servi, kitaplarını yediden yüz yetmiş yediye, ayırım yapmaksızın her yaştan ruhlar için yazıyor.

Tudem Yayın Grubundan çıkan kitapları:

- Ortanca Balık** (öykü)
- Karakura’nın Düşleri** (öykü)
- Karamel Kokulu Öykü Okulu** (öykü)
- Hayalet Tozu** (roman)
- Umacı** (roman)
- Kumdan Salıncak** (roman)
- Yo-Yo** (roman)
- Sevgili Hiç Tanımadığım Çocuk** (roman)
- Hortlaklar Geçidi** (roman)
- Kalamar Pansiyon** (roman)
- Havuç Ağacı** (roman)

Her çocuğun gizli bir hazinesi vardır

1963

Birinin ağızını açıp kapaması, benim dünyamda konuşmak demek. Bir kedi ağızını açıyorsa, bu miyavladığı anlamına geliyor. Hayvanların konuşmasını seviyorum. İnsanlarinkinden çok daha özel...

Ağızlar sürekli açılıp kapanıyor. Onları duyamıyorum.

Gözlerime bakarak ağızınızı oynatarsanız, benimle konuştuğunuzu sanır; dudaklarınızı okumaya çalışırım. Dalga geçmek için anlamsız bir şekilde ağızınızı hareket ettirdiğinizi fark etmem, on beş saniyeyi bulabilir. Bunun saçma ve acumasızca olduğunu mu düşünüyorsunuz? Bazıları öyle düşünmüyor. İnanın bana, o on beş saniye hayatlarının en mutlu anı. Yüzüme baka baka, ağızlarını kocaman açıp kahkaha atıyorlar. Bu, sevdiğiniz biriyle, mutluymken attığınız kahkahalara benzemiyor.

Bazen intikam almayı düşünüyorum. Sonra vazgeçiyorum. Çünkü o zaman, onlardan farkım kalmaz. Sayrın öyle diyor. İntikam, insanın kalbini soğuk ellerle sıkan çürük bir cadıymış. "Bir cadı nasıl çürük olabilir ki?" diye sorduğumda, "Diğer cadıların aynısı," demişti. "Sadece kötü kokuyor." Bunun üzerine kahkaha atmıştık. Dünyanın en güzel kahkahasıydı. Öyle olduğunu bilmem için duymama gerek yoktu.

Benimle alay edenlerden farklı olduğumu biliyorum. Zaten alay etmelerinin sebebi bu.

En çok, denizde yaşadığımı düşündüğümde mutlu oluyorum. Et-rafında balıklar, ahtapotlar, yosunlar, mercanlar ve deniz böcekleri var. Ağızlarını açıp kapadıklarında, gözlerimi dudaklarına dikmem gerekmiyor. Çünkü hiçbir şey söylemediklerini biliyorum. Ben de ağzımı açıp kapatıyorum. Ben de hiçbir şey söylemiyorum.

Keşke balık olsaydım. Tek korkum ağlara takılmak ya da büyük bir balık tarafından yenmek olsaydı... Bence mutluluk böyle bir şey.

1. Bölüm

1989

“Sanırım Salkımsöğüt’ü satmalısın Sayrun,” dedi halam.

Bütün kelimeleri ‘s’ harfiyle başlayan bir cümle kurmak rekor sayılır mı? Büyükler her gün bir sürü rekor kırıp bunları fark etmemek konusunda uzmandır. Akşama dek yüz elli milyon kez ‘yapma’ deme rekoru, ödevinizin başında mısınız diye kontrol etmek için iki dakikada bir odanıza dalma rekoru, aynı sebze yi tek öğünde pek çok değişik şekilde sokarak önünüze getirme rekoru... Ki sonuncusu da, halam tarafından dün kırıldı: Ispanaklı gözleme, yoğurtlu ıspanak yemeği ve havuçlu ıspanaklı ezme. (Masada Temel Reis’in olmaması büyük eksiklikti.) Açıkçası, tatlı olarak da çikolata soslu ıspanak bekliyordum. Halam büyük ihtimalle, tadının iğrençliğini ismiyle süslemeye çalışacaktı. ‘Lö ıspanak de çikolata vü vöö’ falan gibi. (Halam Fransızca bilir.) Çikolata soslu ıspanak, isminden kaybediyordu. Ama ‘lö ıspanak’ için her midede mutlaka yer olurdu. (Benimki hariç. Ispanağı hiçbir dilde sevmem.)

Babam halama cevap vermedi. Hesap makinesinin tuşlarına, işaret parmağıyla minik pireleri eziyormuşçasına

vuruyor. (Sanki büyük pire diye bir şey var... Ama olsaydı, eminim babam işaret parmağıyla onların da hakkından gelirdi.) Ekranda çıkan sayılara dudağını sarkıtıp bakıyor ve önündeki kâğıda hızlı hızlı bir şeyler yazıp çiziyor. Öldürdüğü pirelerin hesabını yapıyor gibi görünüyor.

Bu sahneyi son bir senedir sürekli yaşıyoruz. Halam, Salkımsöğüt'le ilgili fikirlerini söylüyor. Önce bir cümle... Ardından, on beş yirmi dakika bekliyor. Sonra ikinci cümle... Bazen iki cümlesinin arası bir saati buluyor. Babam pes edene kadar, cümlelerini onun üzerine salıyor. Buna dırdır yapmak diyemeyiz. Dırdır yapmak, hiç durmadan konuşmak demek. Halam, durarak konuşuyor. Buna olsa olsa 'dır...dır' yapmak denir.

Babam pes ettiğinde, halama tek cümleyle cevap verip salondan çıkıyor. Halamın 'dır...dır'ı hep aynıken, babamın ona verdiği cevap her seferinde değişiyor. Onun fikrine katılmadığını belirten en az elli cümle bulmuş olmalı. Bunları, konu açıldıkça kullanıyor.

“Geleceği göremiyorum Sayrun,” dedi halam, babama Salkımsöğüt'ü satması gerektiğini söyledikten yarım saat sonra. “Ve bu hiç hoşuma gitmiyor.”

Babam, kızdığını belirtmek için yüksek sesle iç çekti. Halamın geleceği görmek konusunda niçin böyle takıntılı olduğunu anlamıyorum. Bence geleceği görmek, insana can sıkıntısından başka bir şey vermez. Yarın okulda neler yaşayacağınızı biliyorsunuz; beş sene sonra kiminle tanışacağınızı, yaşlandığınızda neye benzeyeceğinizi biliyorsunuz. Bir kitabı bitirdiğiniz gün, tekrar okumaya başlamaya benziyor.

Halamın geleceği görmekten kastı, aslında başka. Çünkü bunu hep, Salkımsğt satmamız gerektiğini belirttikten sonra söylüyor. Konu, para. Gelecekte paramızın olmamasından korkuyor. Galiba babamın işleri artık iyi değil.

Babam marangozdur. Böyle söyleyince, sanki basit bir işmiş gibi duruyor. Ama dolaplar, yataklar, kitaplıklar, koltuklar yapmak bence harika. Atlyesindeki sıradan tahtalar, büyüleyici bir şekilde ahşap eşyalara dönüşür. alışırken onu izlemeyi severim. Bazen gözlerimi kapattığımda, ağaçların kokusu bana kendimi ormanda hissettirir. Elinden çıkan hiçbir eşyanın eşi yoktur. Eskiden farklı şehirlerden sipariş bile alırmış. Bir süredir müşteriler azaldı. Babam koltuktan çok, hesap yapıyor.

Neyse ki o an telefon çaldı ve babamın Salkımsğt satmayacağını belirten yeni cümlesini duymak zorunda kalmadım.

“Sana...” dedi halam. “İpek arıyor.”

Komodininin zerindeki paralel telefonu amaya, odama koştum.

“Konuş!”

“Elbette konuşacağım,” dedi İpek. “Yoksa seni niye arayayım? Karşılıklı susmaya mı?”

“Biri bugün solundan kalkmış.”

“Sanki sağımdan kalkmam mümkünmüş gibi...”

Doğru söylüyor. İpek’in ikiz kardeşleriyle paylaştığı oda çok küçük olduğu için, yatağının sağ tarafı duvara dayalı. Yani her gün, solundan kalkmak zorunda. Ona birkaç kez, ayakucundan da kalkabileceğini belirttim.

“Yıldız’ın doğum gününde ne giyeceğine karar verdin mi?” dedi heyecanla. Tam o anda “GÜM” diye bir ses geldi ve ayaklarını duvara dayadığını anladım. Bu, İpek’in ‘heyecanlı telefon konuşması’ pozuydu. Üzgün olsaydı yatağına enlemesine ve sırtüstü uzanıp başını aşağı sarkıtacaktı. Mutluysa, telefonun kordonunu çekiştirip odada sürekli gezinirdi.

“Yıldız’ın doğum günü bir hafta sonra. Ne giyeceğime niye şimdiden karar vereyim? Hem gideceğimden bile emin değilim.”

“Elbette gideceksin! Pelin straples bir elbise almış! Dün elbiseyi göstermek için beni evine çağırdı. Straples! İnanabiliyor musun? Sanki genç bir kızmış gibi...”

“On bir yaşındayken niye on sekizimizdeymişiz gibi davranmak zorundayız ki? Çok saçma.”

Bu yaşlarda, büyük görünmeye uğraşıyorlar. Sonra bir süre, yaşlarının tadını çıkarabiliyorlar. (Sanırım on sekizle yirmi beş arası.) Ardından, küçük görünmeye çalıştıkları dönem geliyor. Bu dönem, ölene kadar sürüyor. Bazen sırf kızların saçma takıntıları yüzünden ‘keşke erkek olsaydım’ diyorum. Nasıl görüdüğümü asla umursamadım. Gerçi şimdi de umursamıyorum.

“Sakin partiye kot pantolon ve gömlekle gelmeye kalkma. Hele o çamurlu çizmelerini unut.”

“Belki çay lekeli kazağımla gelirim. Ya da pijamalarım la...”

“Amma da şikâyetçisin! Yarın elbise alışverişine gideceğiz. Hediye de almamız lazım. Böyle önemli bir ortamda

bulunma şansı, insanın yüzüne her zaman gülmez. Yıldızların aile dostlarının çocuklarıyla tanışacağız! Zengin ve yakışıklı olduklarını hayal etsene. Bu şansı iyi değerlendirilmeliyiz. Oraya eski elbiselerle gidemeyiz.”

Bana cevap verme fırsatı tanımadan telefonu kapattı. Ne harika! Şimdi elbise almak zorundayım. Almazsam, İpek’in dırdırı günlerce bitmez. “İpek’in dırdırını çekmek mi, yoksa baştan aşağı tavuk pisliğine bulanmış bir ayıya tüy bakımı yapmak mı?” dersiniz, kesinlikle ayıyı seçerim.

Elbise almam, halamın hoşuna gider. Şimdiye kadar bana bir sürü elbise aldı. Hiçbirini giyemedim. Küçüldüler. Aslında alındıkları günkü boydalar. Ben büyüdüm. Bizim yüzümüzden olan şeyler için başkalarını suçlamaya ne kadar meraklıyız. Sanki dolap Alis Harikalar Diyarı ve elbiseler de sihirli mantarları yiyip kendi kendilerine büyüyüp küçülüyor.

Gözlerimi kapatıp Pelin’i straples elbisenin içinde hayal etmeye çalıştım. Sıkıcıydı. Bu kez öğretmenimiz Kerem Bey’i ve köpeğini straples elbiseyle hayal ettim. Kabul etmek zorundayım ki, tanıdığım insanlar içinde askısız elbiseyle güzel görünecek tek kişi Yıldız. Ne sinir bozucu!

Yıldız’ın ailesi çok zengin. Onu özel bir okula göndermek yerine niçin bizim okulu seçtiklerini bilmiyorum. Geçen seneki veli toplantısında halamın kulağına çalınana göre, babası idealistmiş. Bunun ne anlama geldiği konusunda hiçbir fikrim yok, ama Yıldız’ın bizim sınıfta olmasını sağlıyor. Hiçbirimiz yarıyıl tatilini kayak yaparak geçirmiyor ya da yazın yurtdışına gitmiyoruz. Yıldız

gidiyor. Demek idealistlik sadece çocuklarını devlet okuluna göndermek anlamına geliyor, halk plajına değil. (Yıldız'ın kardeşi üç yaşında. Neyse ki o, henüz sinirimi bozmaya başlayacak kadar büyümedi.)

Yıldız'ın, sınıfta hayran hayran peşinde dolaşan küçük bir çetesi var. Bunun dışında zengin ailesinin zengin arkadaşlarının zengin çocuklarıyla geziyor. Onun hayatını kesinlikle kıskanıyor değilim. Sadece dik dik bakışları ve kendini beğenmiş prenses edaları yüzünden bazen onun saçlarını çekmek istiyorum. İpek, "Yıldız Akçarlar'ın saçlarını çekemezsin," diyor. Bence hiçbir kitapta 'Serin, Yıldız Akçarlar'ın saçlarını çekemez' diye yazmıyor.

Aslında bizi doğum gününe asla davet etmezdi. Geçen gün annesi kapıyı çalıp sınıfa girdi. Öğretmenimiz Kerem Bey dersinin bölünmesine kızar, ama Papatya Akçarlar'a sadece gülümsedi. Kadın, Kerem Bey dahil tüm sınıfı, kızının doğum günü partisinde görmek istediğini söyledi. Gülerек söylendiğinde, emirlerin emir gibi görünmemesi garip.

Yıldız'ın yüzü, öfkeden kırmızıya döndü. (Bir insanın, annesi ya da babası domates olmadıktan sonra bu kadar kızarabileceğini tahmin edemezdim. Müthişti!) Papatya Akçarlar, muhtemelen böyle özel bir partiye herkesin davet edilmemesi gerektiğini bilmiyordu. Belki de idealist babası, tüm sınıfın gelmesi gerektiğini düşünmüştü. Yıldız'ın, çetesiyle birlikte davet edilecek kişileri ince elemelerle seçeceğini duymuştum. Hatta 'asla davet edilemeyecekler', 'acaba davet etsek mi?', 'mutlaka davet edilecekler' başlıkları altında listeler bile hazırlayacaklardı. İpek'le benim adım, büyük ihtimalle 'kazara partiye gelir-

lerse, üzerlerine kokarca parfümü sıkılacaklar' bölümüne yazılacaktı. Ama annesi, tüm planlarını mahvetmişti. Böylece, evleneceği adamın mutlaka üçgenleri sevmesi gerektiğini söyleyen Özge, eşeklerle ilgili şarkısının onu dünyaca ünlü yapacağına inanan Kaan, evlerinin toplam nüfusu yedi kişi olan matematik dehası İpek ve erkek gibi giyinen, suratsız Serin (bu ben oluyorum), sınıfın geri kalanıyla birlikte Yıldız'ın doğum gününe gitmeye hak kazandı. Yaşasın(!)

Beni asıl kızdıran, İpek'in bunu gerçekten önemsemesi... Sanki Yıldızlara gideceği için kendini ayrıcalıklı hissediyor. Belki altı kişiyle yaşadığındandır. (Ağabeyleri Tan ile Togay, annesi, babası ve ikiz kardeşleri Tayfun'la Gülfem). Onların evinde kimse kimseye vakit ayırmıyor; etrafta bitmek bilmeyen bir karmaşa var. En son doğum gününde, daha mumları bile üflemeden küçük kardeşleri pastanın yarısını yemişti. Bize her geldiğinde, sessizliğin onu korkuttuğunu söylüyor. Ben de onların evinden korkuyorum. Sanki sabah akşam teneffüstemişsiniz gibi... Herkes sürekli hep bir ağızdan konuşuyor.

Dır...dır kesilmiş. Acaba bu kez babam halama ne cevap verdi?

Halamın mutfakta olduğunu anlayınca, yavaşça odasına süzöldüm. Burası dünyanın en garip yeri. Karşı duvarı, boydan boya bir gardırop kaplıyor. Halama babaannemden kalmış. Aslında babaannemin annesininmiş. (Belki ona da annesinden kalmıştır. Bu böyle, bir dinozorun annesine kadar gidiyor sanırım.) O kadar eski ki içinde mumyalar olabilir. Kapağını açtığımızda, yoğun bir naftalin kokusu duyuyorsunuz. Koku, mumya tezimi

güçlendiriyor. İnsan elbiselerini güvelerin yemesinden bu kadar çok korkar mı? Eminim naftalinle korumaya çalıştığı başka şeyler var.

Dolabın kapaklarından ikisi kilitli. Belki orada babannemin annesi yaşıyordu. Bu da, naftalinin altındaki o garip kokuyu açıklar.

Dolabın yanında tek kişilik bir koltuk duruyor. Koltuğun üzeri oyuncaklarla dolu. Tüylü hayvanlar, bebekler, arabalar... Ben küçükken hiçbiri ortada yoktu. Sanırım gardırobun kilitli kapılarının ardındaydılar. Onları kurcalayıp bozmayacak yaşa geldiğimde, koltuktaki yerlerini aldılar.

Koltuğun sağına, yirmi rafı bir kitaplık konmuş. Tıka basa dolu. Bazıları Türkçe, bazıları İngilizce, bazıları Fransızca kitaplar... Tuğla kadar kalın tarih, politika kitapları da var, incecik okul öncesi kitaplar da... Çocukken halam bana bir sürü masal okurdu.

Halam, tek kişilik bir yatakta uyuyor. Onu öyle düzgün topluyor ki sadece yatağa baktığınızda, buranın otel odası olduğunu sanabilirsiniz. (Benim yatağım her zaman, üzerinde az önce iki gergedan güreş yapmış gibi görünür. Topladığım günlerde bile...) Yatağın yanındaki duvarda, eski dergi ve gazetelerden kesilmiş resimler asılı: Clark Gable, Gary Cooper, Alain Delon, Robert Redford... Bir gün ona, bizim de yakışıklı aktörlerimizin olduğunu söyledim. Ekrem Bora, Göksel Arsoy, Tarık Akan, Ediz Hun...

“Elbette...” dedi halam. “Ama onlar yeterince uzak değil.”

Ne demek istediğini kesinlikle anlamadım.

Hanzade Servi

Kumdan Salıncak

Herkesin gizli bir hazinesi vardır. Ve şu an, kendinizinkini bulmaya çok yakınsınız. Sırlarınızın sonsuza dek tozlu kutularda kalacağını düşünmeyin. Sakladığınız şeylerin en sevdiği oyun, bir gün ortaya çıkmaktır.

Peki, bir kum yığını, içindeki sırları ne kadar tutabilir?

Kumdan Salıncak, paylaşılmadıkça ağırlaşan sırların, sessizliğe gömülmüş acıların, 'keşke ben de aralarında olsaydım' diyeceğiniz dostlukların ve yıllardır hiç dağılmadan duran bir kum yığınının hikâyesi...

BU KİTABI OKUDUKTAN SONRA,
KUM YIĞINLARININ YANINDAN
ÖYLECE GEÇİP GİDEMEYECEKSİNİZ.

Resimleyen: Esra Köymen

www.tudem.com

[f](#) [t](#) [@](#) [v](#) [tudemyayingrubu](#)